

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU, 09 MAWRTH 2023

Presenoldeb:

Y CYNGHORWYR: Elin Hywel (Cadeirydd)
Kim Jones (Is-Gadeirydd)

Stephen Churchman, Elwyn Edwards, Delyth Lloyd Griffiths, Annwen Hughes, Gwilym Jones, Edgar Owen, Llio Elenid Owen, Arwyn Herald Roberts, Elfed Powell Roberts, Peter Thomas, Rhys Tudur a Gruffydd Williams.

Swyddogion yn bresennol:

Bethan Adams (Ymgynghorydd Craffu), Rhodri Jones ac Eirian Roberts (Swyddogion Gwasanaethau Democratiaeth) ac Ellie Evans (Cynorthwywr Gweinyddol Gwasanaeth Democratiaeth)

Yn bresennol ar gyfer eitem 5:

Y Cynghorydd Dafydd Meurig (Aelod Cabinet Amgylchedd), Gareth Jones (Pennaeth Cynorthwyol Adran Amgylchedd) a Heledd Jones (Arweinydd Tîm (Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd - Gwynedd a Môn))

Yn bresennol ar gyfer eitem 6:

Y Cynghorydd Berwyn Parry Jones (Aelod Cabinet Prifffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth Gwynedd), Steffan Jones (Pennaeth Adran Prifffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth Gwynedd) a Meirion Williams (Pennaeth Cynorthwyol Adran Prifffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth Gwynedd).

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriad gan y Cynghorwyr Robert Glyn Daniels, Linda Morgan, Beca Roberts a Rob Triggs.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

3. MATERION BRYD

Dim i'w nodi.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 19 Ionawr 2023, fel rhai cywir.

5. CYFLWYNO CYFARWYDDYD ERTHYGL 4 I REOLI'R DEFNYDD O DAI FEL AIL GARTREFI A LLETY GWYLIAU TYMOR BYR

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Aelod Cabinet Amgylchedd, Pennaeth Cynorthwyol Adran Amgylchedd ac Arweinydd Tîm (Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd – Gwynedd a Môn). Tynnwyd sylw yn fras at y prif bwyntiau canlynol:

- Atgoffwyd yr aelodau bod tri dosbarth defnydd newydd bellach wedi dod i rym, sef:

- C3 – Prif Gartref
- C5 – Ail Gartref Eilaidd
- C6 – Llety Gwyliau
- Cadarnhawyd bod perchnogion tai yn gallu newid dosbarth defnydd eu tai heb gais cynllunio a byddai cyfarwyddyd Erthygl 4 yn rheoli hyn, drwy ychwanegu'r orfodaeth i wneud cais cynllunio cyn newid dosbarth defnydd eu tai.
- Pwysleisiwyd bod cyflwyno cyfarwyddyd Erthygl 4 yn ddull o reoli stoc dai oddi fewn ardaloedd, a thrwy hynny hwyluso gallu pobl leol gael tai o fewn eu cymunedau.
- Adroddwyd bod y broses o gyflwyno'r cyfarwyddyd yn newydd a digynsail a chadarnhawyd bod yr adran yn y broses o dderbyn cyngor cyfreithiol ar gyfer y gwahanol agweddau o'r broses.
- Eglurwyd ni fyddai cyfarwyddyd Erthygl 4 yn berthnasol i ardal awdurdod cynllunio Parc Cenedlaethol Eryri. Er hyn, mae swyddogion yr adran yn cydweithio yn agos gyda'r Parc i rannu buddion/profiadau.
- Adroddwyd bod cynnydd wedi bod mewn niferoedd yn trosglwyddo o fod yn uned breswyl i fusnes llety gwyliau gan dalu treth annomestig.
- Nodwyd bod ystyriaeth wedi cael ei roi i gyfres o opsiynau ardaloedd cyn i'r swyddogion dod i gasgliad ar y ffordd gorau o gyflwyno cyfarwyddyd Erthygl 4 sef:
 - Opsiwn 1: Dwyfor (ardal beilot y Llywodraeth)
 - Opsiwn 2: Ardaloedd Cynghorau Cymuned/Tref/Dinas ble fo'r ddarpariaeth bresennol o gartrefi gwyliau yn fwy na 15% o'r stoc dai
 - Opsiwn 3: Ardaloedd Bregus (ardaloedd sydd dan fygythiad)
 - Opsiwn 4: Gwynedd gyfan (Ardal Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd).
- Cadarnhawyd bod gwaith ymchwil y swyddogion yn awgrymu mai'r opsiwn a ffafrir i gyflwyno cyfarwyddyd Erthygl 4 ydi Gwynedd gyfan (Opsiwn 4). Er hyn, nodwyd nad oes modd bod yn sicr o oblygiadau ar yr ardal. Tybiwyd mai dyma'r opsiwn symlaf ymlaen gan na fyddai amheuaeth o ba ardaloedd sy'n disgyn o dan reolaeth y cyfarwyddyd – oni bai am ardaloedd o dan reolaeth cynllunio ardal Parc Cenedlaethol Eryri.

Rhodddwyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau a chynnig sylwadau. Yn ystod y drafodaeth, codwyd y materion canlynol:

Nododd aelod ei fod yn falch bod argymhelliad clir ond yn pryderu am yr effaith bosib ar ardaloedd o dan y trothwy gormodedd o ail gartrefi a llety gwyliau o 15% o'r stoc dai.

Eglurodd y Pennaeth Cynorthwyol Amgylchedd na fyddai gweithredu cyfarwyddyd Erthygl 4 yn newid polisiau cynllunio ac mai polisiau'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd, fydd dal yn weithredol yn dilyn cyflwyno cyfarwyddyd erthygl 4.

Mewn ymateb i ymholiad am ddiffiniad o 'ail gartrefi a llety gwyliau', adroddodd Bennaeth Cynorthwyol Adran Amgylchedd nad oes polisi penodol ar gyfer llety gwyliau ac ail gartrefi. Er hyn, eglurwyd bod cymal ym Mholisi TWR 2 yn sicrhau na fydd caniatâd cynllunio yn cael ei ganiatáu os yw'n amharu ar stoc dai Gwynedd. Sicrhawyd bod pob cais yn cael ei ddelio ar ei rinweddau unigol ac felly nid oes modd cadarnhau bod y cymal hwn ym Mholisi TWR 2 yn mynd i atal pob cais cynllunio sy'n effeithio ar y stoc dai. Pwysleisiwyd hefyd fod posibilrwydd y byddai ymgeiswyr yn apelio penderfyniadau ar sail y cymal. Cytunwyd, y byddai'n fuddiol i ymhelaethu ar yr arweiniad yn y Canllaw Cynllunio Atodol (Cyfleusterau a llety i dwristiaid) os yw'r Cabinet yn cadarnhau bwriad i weithredu ar gyfarwyddyd Erthygl 4

Mewn ymateb i ymholiad ychwanegol i ddiwygio geiriad Polisi TWR 2 i gynnwys 'ail gartrefi', cadarnhaodd Aelod Cabinet Amgylchedd byddai hyn yn ystyriaeth wrth i Gynllun Datblygu Lleol newydd gael ei ddatblygu.

Mewn ymateb i ymholiad atodol, cadarnhawyd gan Bennaeth Cynorthwyol Adran Amgylchedd bod y term 'gormodedd' yn cael ei ddiffinio yng Nghanllaw Cynllunio Atodol - Cyfleusterau a Llety i Dwrstiaid.

Mewn ymateb i ymholiad atodol, cadarnhawyd gan Arweinydd Tîm (Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd - Gwynedd a Môn) nad yw llety gwyliau yn cael eu cynnwys oddi fewn y diffiniad o 'stoc dai'. Nodwyd fod y polisi wedi cael ei lunio cyn cyflwyno y deddfwriaeth cynllunio newydd a chan hynny nid oedd yn bosib (ar yr amser) i wahaniaethu rhwng y defnyddiau.

Nododd aelod bod Llywodraeth Cymru wedi ymateb i alwadau ymgyrchwyr ond wedi creu mwy o fiwrocratiaeth. Roedd rhaid gwneud y gorau o'r sefyllfa. Cyfeiriodd at ffynhonnellau ariannu er mwyn plismona'r newidiadau a'r angen am adnoddau staffio. Nododd drwy weithredu cyfarwyddyd Erthygl 4 yn ardal Awdurdod Cynllunio Gwynedd y byddai effaith ar ardal Awdurdod Cynllunio Parc Cenedlaethol Eryri, a'i fod yn mawr obeithio y byddai cyfarwyddyd yn weithredol drwy'r sir i gyd.

Mewn ymateb i ymholiad ar amseru'r gwaith o baratoi Cynllun Datblygu Lleol newydd Gwynedd a materion cyfarwyddyd Erthygl 4, eglurodd Pennaeth Cynorthwyol Adran Amgylchedd bod Cynghorau Gwynedd a Môn wedi penderfynu peidio gweithredu ar y cyd gyda pholisïau cynllunio yn y dyfodol. Oherwydd hyn, ac fel yr eglurwyd yn yr adroddiad i'r Cabinet, mae oediad wedi bod i'r gwaith ar y Cynllun Datblygu Lleol newydd.

O safbwynt pryderon a godwyd am adnoddau, pwysleisiwyd bod proses creu pecyn recriwtio swyddog i gynorthwyo gyda gweithrediad y Cyfarwyddyd Erthygl 4 wedi cychwyn.

Holodd aelod am yr amserlen, mewn ymateb nododd Pennaeth Cynorthwyol Adran Amgylchedd y bwriedid cyflwyno adroddiad ar yr opsiwn a ffafirir i'r Cabinet yn Ebrill/Mai gyda'r cam nesaf, os cymeradwyir, i gynnal ymgyngoriad.

Mewn ymateb i ymholiad ar sut bydd y cyfarwyddyd yn cael ei weithredu, adroddodd Aelod Cabinet Amgylchedd bod cefnogaeth ariannol yn cael ei ddarparu gan y Llywodraeth. Cydnabuwyd mai prif sialens yr adran wrth weithredu'r cyfarwyddyd bydd i benodi swyddogion. Eglurwyd bod prosesau recriwtio cyffredinol yn heriol iawn ar hyn o bryd ond mae'r adran yn gweithredu er mwyn denu swyddogion – gyda'r trefniadau yn cynnwys arfarnu swyddi yn dilyn adolygu disgrifiadau swyddi, datblygu pecyn recriwtio, cyflogi hyfforddai cynllunio oddi fewn system Cynllun Yfory ac mae'r Gwasanaeth yn rhan o brosiect Cynllunio Gweithlu'r Cyngor. Ymhelaethodd Pennaeth Cynorthwyol Adran Amgylchedd ei bod yn anodd rhagweld yn union faint o swyddogion bydd angen eu penodi er mwyn gweithredu'r cyfarwyddyd, gan ragybuddio (er trefniadau sydd ar waith) y gall recriwtio fod yn heriol. Manylwyd bod y Llywodraeth yn datgan bwriad i ddarparu arian ar gyfer y Ardal Dwyfor (sef ardal peilot y Llywodraeth) gyda gwaith t, ond bod y Cyngor hefyd yn cyfrannu'n ariannol gyda bid un-tro wedi ei gyflwyno er mwyn gallu cyflwyno'r cyfarwyddyd i ardaloedd eraill yn ardal awdurdod cynllunio Gwynedd .

Mewn ymateb i ymholiad atodol, cydnabuwyd gan Bennaeth Cynorthwyol Adran Amgylchedd bod sialensiau ariannol ychwanegol yn gallu deillio o gyfarwyddyd Erthygl 4, megis heriau cyfreithiol. Er hyn, manylwyd bod yr adran wedi gwneud ceisiadau am arian ychwanegol a gobeithir bydd unrhyw her gyfreithiol yn gallu cael ei ariannu drwy gyllideb hyn.

Cyfeiriwyd at dabl yn yr adroddiad a oedd yn cyflwyno trosolwg bras o'r camau angenrheidiol fyddai angen eu cymryd ynghyd a gosod amserlen fras ar gyfer cyflawni'r camau. Eglurodd Arweinydd Tîm (Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd - Gwynedd a Môn) y disgwyliad am arweiniad cyfreithiol o ran cydymffurfio gyda'r gofyn i rybuddio'r sawl a effeithir a'r gofyniad o osod rhybudd.

Eglurwyd gan Aelod Cabinet Amgylchedd nad oedd casgliadau'r swyddogion yn cynnwys unrhyw ardal o fewn tiriogaeth Parc Cenedlaethol Eryri oherwydd mae gan y Parc ei reolaeth cynllunio annibynnol. Yn ogystal â hyn, mae rhannau o'r Parc wedi ei leoli yng Nghonwy.. Ymhelaethodd

gan Bennaeth Cynorthwyol Adran Amgylchedd bod yr Adran yn cydweithio yn agos gyda'r Parc drwy gydol y broses er mwyn eu hannog i gyflwyno cyfarwyddyd Erthygl 4 eu hunain. Eglurwyd bod swyddogion y Parc angen cysidro eu hadnoddau a'r amrywiol effeithiau cyn cyflwyno'r cyfarwyddyd.

Nodwyd gan nifer o aelodau bod y ganran a ystyrir fel gormodedd o lety gwyliau wedi newid i fwy na 15% o'r stoc dai, ac mai 10% oedd y ffigwr hwn yn y gorffennol. Mewn ymateb i ymholiad pam bod y newid hwn wedi digwydd, eglurwyd gan Arweinydd Tîm (Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd - Gwynedd a Môn) bod swyddogion wedi edrych ar Canllawiau Cynllunio Atodol blaenorol a oedd mewn defnydd gyda Chynllun Datblygu Lleol Unedol. Wrth ddatblygu Canllawiau Cynllunio Atodol newydd, fe oedd yn ategu'r canllawiau a oedd eisoes yn bodoli er mwyn creu Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd. Ymhelaethwyd pan fo'r ffigwr blaenorol o 10% yn weithredol ystyriwyd ail gartrefi a llety gwyliau ar wahân, ble mae'r ffigwr o 15% yn cynnwys ail gartrefi a llety gwyliau. Cadarnhawyd bod swyddogion wedi cysidro ardaloedd sydd â chanran o 15% neu uwch er mwyn ystyried os yw'r trefniant newydd yn effeithiol a theg.

Rhannwyd pryder gan nifer o aelodau bod y rhicyn gorddarpariaeth o ail gartrefi a llety gwyliau o 15% o dai'r ardaloedd yn rhy uchel mewn rhai cymunedau ac yn gallu achosi sefyllfaoedd ble mae mwy o dai gwyliau ar gael mewn rhai ardaloedd na'r sefyllfa bresennol. Gofynnwyd i swyddogion ail ystyried newid y rhicyn perthnasol i lawr i 10% ar gyfer Gwynedd gyfan.

PENDERFYNWYD:

- **Derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau a gyflwynwyd yn ystod y drafodaeth.**
- **Argymhell i'r Cabinet y dylid cymeradwyo yr opsiwn a ffafrir o ran cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4, sef 'Opsiw 4: Gwynedd gyfan (Ardal yr Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd)'.**
- **Gofyn i'r swyddogion polisi cynllunio ail-edrych ar y trothwy y diffinnir gorddarpariaeth o lety gwyliau ac ail gartrefi mewn cymunedau, yn ystod y broses o lunio Cynllun Datblygu Lleol newydd.**

6. GLENDID STRYD

Cyflwynwyd yr adroddiad gan yr Aelod Cabinet Prifffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth Gwynedd, Pennaeth Adran Prifffyrdd Peirianeg ac Ymgynghoriaeth Gwynedd a'r Pennaeth Cynorthwyol. Tynnwyd sylw yn fras at y prif bwyntiau canlynol:

- Eglurwyd bod y gwasanaeth glanhau strydoedd yn weithredol ar bob safle ffordd gyhoeddus a ffordd fabwysiedig gan y Cyngor. Mae'r rhain wedi cael eu rhannu i barthau yn unol â'u defnydd:
 - o Parthau dwysedd defnydd uchel – canol trefi yn bennaf
 - o Parthau dwysedd defnydd canolig – ardaloedd preswyl yn bennaf
 - o Parthau dwysedd defnydd canolig – ardaloedd llai dwys megis ffyrdd Sirol gwledig.
- Cadarnhawyd bod y gwasanaeth casglu ac ailgylchu gwastraff wedi trosglwyddo i'r Adran Amgylchedd yn ddiweddar ac mae hyn wedi rhoi cyfle i swyddogion ail edrych ar sut mae'r ddarpariaeth yn cael ei gyflwyno. Mae'r gwasanaeth tacluso yn parhau o dan reolaeth Adran Prifffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth Gwynedd.
- Eglurwyd bod adolygiad o'r gwasanaeth wedi cael ei gynnal. Yn gyffredinol, cydnabuwyd bod gwaith y gwasanaeth yn dda iawn ond mae materion cyllidol ac iechyd a diogelwch i'w cyfarch. Adroddwyd bod amserlen wedi ei osod ar gyfer cyfarch cylchdeithiau yn y dull mwyaf effeithlon erbyn diwedd yr haf.
- Manylwyd bod 'Cadw Cymru'n Daclus' yn cynnal arolwg annibynnol blynyddol ar lendid strydoedd.
- Esboniwyd bod yr adran yn cynnal treialon biniau clyfar. Mae 5 bin o fewn y treial ac maent yn defnyddio ynni solar a thechnoleg fodern i wneud cais i'w wagio yn awtomatig i'r adran pan maent yn llawn.

- Trafodwyd bod addysgu plant a phobl Gwynedd, yn ogystal ,â chodi ymwybyddiaeth o effeithiau ysbwriel, yn rhan o broses newid ymddygiad er mwyn cyflawni buddion amgylcheddol yn y tymor hir.
- Adroddwyd ar fwriad yr Adran i gyfuno gwasanaethau glanhau stryd, elfennau gorfodaeth a'r timau tacluso i un gwasanaeth newydd o'r enw Edrychiad Stryd.

Rhodddwyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau a chynnig sylwadau. Yn ystod y drafodaeth, codwyd y materion canlynol:

Mewn ymateb i ymholiadau gan aelodau, cadarnhaodd Pennaeth Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth Gwynedd bod timau gorfodaeth yn wynebu trafferthion capasiti ar hyn o bryd sy'n arwain at oediad mewn gosod biniau baw cŵn newydd ar ôl i'r adran dderbyn ceisiadau. Er hyn, cadarnhawyd bod y Timau Tacluso yn anelu i ddsbarthu biniau mor fuan â phosibl gan gadarnhau mai cyfanswm cyfyngedig o finiau sydd yn cael eu cadw ym meddiant y Cyngor.

Nododd aelod bod rhai unigolion yn taflu sbwriel allan o'u ceir. Holodd a fyddai'n bosib bod yn fwy rhagweithiol yn y llyfdd roedd hyn yn broblem gyson e.e. cilfannau. Mewn ymateb, nododd y Pennaeth Adran y gellir edrych ar y lleoliad a grybwyllwyd gan yr aelod i dreialu trefniant o'r fath.

Holodd aelod os oedd cymhariaeth o'r costau ynghlwm â chlirio sbwriel a gwagio bin wedi ei wneud. Mewn ymateb, nododd y Pennaeth Adran ei fod yn fater i'w gynnwys fel rhan o'r adolygiad.

Mewn ymateb i ymholiad ar y sialensiau o atal llygredd, nododd Pennaeth Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth Gwynedd bod bwriad i benodi Swyddog Cyfathrebu er mwyn addysgu pobl o effeithiau llygru. Gobeithir i'r swyddog yma gael ei benodi erbyn y Pasg.

Rhodddwyd ystyriaeth am gyfrifoldebau unigolion i sicrhau bod eu cyfarpar ailgylchu yn gyfan i sicrhau nad ydi gwastraff yn cael ei chwythu i fwrdd cyn ei gasglu.

Mewn ymholiad am gydweithio â chwmnïau mawr er mwyn canfod ffyrdd i leihau gwastraff, adroddwyd gan Bennaeth Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth Gwynedd bod cysylltiad agos gyda chwmnïau wedi bod yn y gorffennol. Erbyn hyn, mae'r cysylltiadau hyn wedi dod i ben ond bod bwriad i feithrin cysylltiadau cryfach gyda chwmnïau mawr sydd yn yr ardal yn y dyfodol.

Rhodddwyd ystyriaeth os yw sbwriel yn cael ei ollwng o loriau ailgylchu yn ystod cylchdeithiau gan nad ydi'r drysau yn cael eu cau rhwng casgliadau. Cadarnhaodd Pennaeth Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth Gwynedd y byddai hyn yn cael ei drafod gyda'r timau.

Trafodwyd effeithlonrwydd peilot y biniau clyfar. Mewn ymateb i ymholiad, mynegodd Pennaeth Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth Gwynedd bod y peilot mewn camau cychwynnol ac nad oedd modd asesu ei effeithlonrwydd ar hyn o bryd. Cadarnhawyd bydd gan yr adran mwy o ddealltwriaeth o ganlyniadau'r peilot wrth iddo barhau.

Drwy gydol y drafodaeth diolchwyd i staff y gwasanaeth am eu gwaith da maent wedi ei gwblhau gan dynnu sylw penodol at rhai ardaloedd. Cadarnhaodd Pennaeth Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth Gwynedd byddai diolchiadau a gwerthfawrogiad yr aelodau yn cael eu hadrodd yn ôl i'r holl dimau.

Diolchwyd am yr adroddiad.

PENDERFYNWYD

Derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau a gyflwynwyd yn ystod y drafodaeth.

Dechreuodd y Cyfarfod am 10:30yb a gorffennodd am 12:45yp

CADEIRYDD